

Jako dobro je študiral
In licejo absolviral;
V pridnosti se nij okršil,
Ko je pravoslovje zvršil,
Zatorej brez vse težave
Stópil v službo je postave
Mej urádníške pisárje.

Ondu Miško sodec blag
Bil je vsacemu predrag,
Vsacemu je sodil právo,
S tem si dóbil čast in slavo,
In potém le časa malo
Po novinah vseh je stalo,
On dežélni da glavár je.

Kaj dejte vi, gospóda moja,
Nij deček ta li vreden čuda,
On, ki je sam si bil pomogel,
Ne bal se dela a ni truda?

A stávití bi jaz hotéla,
Mej vami da so njemu drugi,
Podobni mu užé v sedánjej,
In bolj v bodočej še zaslugi.

Zatórej danes pevka Vaša
Čestita vam prihodnjim sodcem,
Predsednikom, poslancem, učenjâkom,
A čujte! domoljubnim le možâkom!

Lujisa Pesjakova.

Sveti Oče Pij IX.,

mladeneč in velik prijatelj mladini.

(Spisal J. S-a.)

Pridne otroke ima vse rado, ker pridni otroci so prijatelji Bogu, jedino in največje veselje starišem, in nada boljše bodočnosti vsem dobrim ljudém. Jezus, naš odrešenik je gotovo najlepši izgled pridnim otrokom, a tudi odraščeni, kako se jim je vésti, kadar občujejo z otroci.

Kakšen je bil Jezus še kot otrok, pové nam sveto pismo ob kratkem in jasno: „Jezus je rastel v starosti, modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudéh.“ O njegovem obnašanji do pridnih otrok pa nam pripoveduje sv. pismo ovako: „Nekega dne je Jezus dolgo pridigoval, bolnike ozdravljaj, žalostne tolažil, ter zvečera ves spehan in truden šel s svojimi učenci na samotén kraj, da bi ondu počival.“ A prišlo je nekoliko žen z otročiči za njim, proséc ga, da bi je blagoslovil. Učenci so znali, da je Jezus užé truden, zatorej so žene in otroke odganjali, a Jezus to videč, bil je nejevoljen in rekel jim je: „pustite otročičem k meni priti in ne branite jim, zakaj takih je nebeško kraljestvo.“ Potem je otroke objemal, na srce pritiskal, roke jim na glavo polagal in jih blagoslavljal. Pri nekej drugej priložnosti je svojim učencem otroke v izgled postavil, rekoč: „resnično vam povem, ako se ne spreobrnate in nijste, kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ To očitno kaže, kako je Jezus pridne otroke rad imel, zato se nij čuditi, da je pohujšanje otrok imenoval strahovit greh: „kdor pohujša katerega teh malih, ki v mé verujejo, bilo bi mu bolje, da bi se mu obésil mlinská kamen na vrat, in bi se potopil v globočini morja.“ Nasproti temu pa mora podučevanje otrok biti veliko zasluženje v očéh gospodovih.

Sedanji Kristov namestnik na zemlji, sv. Oče Pij IX., ravnali so se od mladih nog po izgledu Jezusovem. Bili so priden otrok, zato jih je Jezus vrednega spoznal za svojega namestnika na zemlji in zdaj v tej časti so velik prijatelj krščanskej mladini.

Naslednje črtice iz njihovega življenja, ki to potrjujejo, napisal sem vam, slovenski otročiči, v izgled, po katerem se ravnajte, in v spodbudo, da bi ljubezen sv. Očeta povračevali z molitvijo za njih.

* * *

Sveti Oče Pij IX. 258. Rimski papež, rojeni so 13. majnika 1792. l. v Sinigagliji na Italijanskem iz grofovskega rodu Mastai-Ferretti. Pri sv. krstu so jim dali ime Janez Marija.

Užé otrok so bili jako pobožni. Pri delu in uku so bili pridni, v prostem času pa tudi živahni in veseli. Največje veselje jim je bilo, če so stariši šli iz mesta na svojo pristavo blizu Rima in so tudi njega s soboj vzeli. Tam so imeli veliko prijetnega nedolžnega veselja. Ondú so nekega dne z ribicami se igraje padli v ribnjak in bi bili gotovo utonili, ako bi jih ne bil slučajno nazoč kmetski dečák iz vode potegnil. Ta srečna rešitev in lep izgled materin sta jih še bolj v pobožnosti potrdila.

Najbolj so svojo pobožnost kazali v veselji do molitve. Vsakdanje molitve sta z materjo vsak večer skupaj molila. In ker so tedanji papež Pij VI. bili v velikih stiskah, rekla je vselej naposled mati Janezu: „ljubo dete, sv. Oče so jako žalostni, ker morajo veliko stisk in nadlog trpeti; prosi z menoj Boga, da vse stiske in nadloge od njih odvrne.“ In ko je Janezek odgovoril: „da, prav srčno hočem moliti!“ — dodala sta navadnim molitvicam: „oče naš in češčeno Marijo za sv. Očeta.“ Ker so pozneje sovražniki sv. Očeta celó v pregnanstvo odpeljali, tožil je Janezek materi: „kako more ljubi Bog dopustiti, da namestnik Jezusov toliko trpijo? Ti neusmiljeni ljudje, ki jih preganjajo, so pač veliki hudobneži in jaz hočem Boga prositi, naj je kaznuje.“ Mati mu odgovori: „o ne! Jezus je za svoje sovražnike molil in sv. Oče tudi tako delajo, zato rajši midva združiva svoje molitve ž njihovimi in moliya za njihove sovražnike.“ Tako sta tudi storila in Pij IX. se je užé zgodaj učil spoznavati terpljenje namestnika Kristovega in moliti za njegove sovražnike, da zdaj v enakih okoliščinah stiske in nadloge laže prenašajo in svojim sovražnikom odpuščajo ter za-nje molijo.

V 12. letu so po dovršenih domačih šolah šli v Volterro v latinske šole, kder so bili vsem izgled pridnosti in lepega obnašanja. Jeden njihovih učiteljev se je o njih tako izrazil: „ta mladenec bode še mnogo dosegel, ako mu bodo le okoliščine količkaj ugodne.“ Bilo je 1810. leta da otidejo na višje šole v Rim.

Po dovršenih višjih šolah bi bili najrajše šli k vojakom, a zaradi slabotnega telesa in nevarne bolezni niso bili sprejeti. To jih je zeló žalostilo. K temu je pritislila še ta nadloga, da jih nekega večera božjast tako hudo prime, da brez vse zavednosti na ulicah obležé in so jih morali domóv nesti. Od te ure niso več bili nič kaj veseli. Ko papež Pij VII., njihov sorodnik, slišijo o tem prigodku, pokličejo ga k sebi, da bi ga potolažili. Med drugim mu tudi rečejo, naj bi iskal pomoči pri materi božjej v Loretu. In res, kmalu potem otidejo grof Mastai na tihem v Loreto, in ko se vrnejo, stopijo v duhovnišnico, da bi postali duhovnik. Od tega časa jih je nevarna bolezen zmirom redkejše napadala, a duhovnika popolnem pustila.

Ali ne pričajo užé te vrstice dovolj, da so Pij IX. bili priden in boga-boječ otrok, ter lep izgled vsem otrokom?

Sami priden otrok, so tudi vse pridne otroke radi imeli, zato so užé dijak, posebno pa kot bogoslovec radi zahajali v sirotišnico Tatagiovani, kder so pozneje tudi svojo prvo sveto mašo brali ter šest let ravnatelj temu závodu ostali.

Ne da se na drobno popisati, koliko skrb in ljubezen so skazovali grof Mastai sirotam v Tatagiovani. Zmirom so bili med njimi, podučevali jih, opominjali jih, ter ves svoj čas in imetje tem sirotam žrtovali. Zato so jih pa tudi otroci tako ljubili, da jim je po njihovih lastnih besedah ločitev od teh otrok bila najbritkejša ura njihovega življenja. Črevljar Toccacelli, ki je bil takrat v sirotišnici, pripovedoval je to ločitev pozneje, ko so grof Mastai bili užé papež, ovako: „zadnji dan pri večerji so nam naznanili, da se jim je ločiti od nas. Takój je nastal glasen jok in stok po celej obédnici. Bilo nas je 120 večjih in manjših, a nobenega nij bilo, ki bi ne inel solznih oči. Vsi smo popustivši svoje prostore tiščali k njim; jedni so jim roke poljubovali, drugi jih za obleko držali, in óni, ki nijso mogli do njih, so jih po imenu klicali, — a vsi smo prosili, naj nas ne zapusté. Tako so bili ganeni, da so jih solze oblile ter nam objemaje rekli: „nijsem mislil, da mi bode ločitev tako težka.“ Potem so šli v svojo izbo, a mi smo vreli za njimi, da nijso mogli vrat zapreti. Tisto noč nij nihče spal v sirotišnici. Vsi smo ostali pri njih, da so nas tolažili in nam lepe nauke dajali. Posebno nam so priporočali pridnost, pokorščino in udanost v voljo božjo. Zjutraj zaslišimo nenadoma, da je pred vrati voz obstal, ki je prišel po našega očeta. In kmalu smo bili drugič sirote.“ Vsem otrokom tega závoda so grof Mastai ostali v blagem spominu, kar se je pozneje pokazalo, ko so užé papež postali. Ti odgojenci so namreč takrat klicali: „to so naš papež, papež sirot in ubožcev.“

Ravnateljstvo v Tatagiovani so morali grof Mastai pustiti, ker so jih papež Leon XII. z dvema drugima duhovnikoma poslali v Ameriko, da bi ondu jako zmedene razmere katoliške cerkve vredili. To opravilo so tudi srečno izvršili ter se čez dve leti zopet v Rim povrnili.

Na potu domóv so stanovali nekoliko dni v amerikanskem mestu Montevideo pri plemenitem Španjolcu Himenesu. S svojim lepim in prijaznim obnašanjem so naredili na 16 letnega sina Salvatorja tolik vpliv, da sta postala srčna prijatelja in sta se težko težko ločila. Salvator jih nij mogel pozabiti, ter jim je često pisal iz Amerike. Ali ko izvé, da so grof Mastai za papeža izvoljeni, šel je Salvator, takrat užé odraščén in oženjen, s svojo soprogo v Rim, da se jim pokloni in jim osebno čestita k tolikej časti. S soboj jim je prinesel mnogo dragih in lepih stvari v dar. Sv. Oče so ga tako prijazno sprejeli, da je bil do solz ganen. V dar prinesene stvari pa še zdaj hranijo in je radi kažejo kot prijeten spomin na prijatelja svojih mladih dni.

Vrnivši se iz Amerike bili so dve leti oskrbnik velikega závoda San Michele, kder so zopet na skrbi imeli zapuščene otroke, zraven pa oslabele moške in ženske, in državne jetnike. Ta závod so tako izvrstno uredili in oskrbovali, da so jih sv. Oče sposobnega spoznali ter postavili za nadškofa v Spoletu.

To precej zapuščeno nadškofijo so grof Mastai čisto prenovili. Prva njihova skrb je bila, ki nam zopet njihovo ljubezen do otrok kaže, ustanoviti v Spoletu sirotišnico po izgledu Rimske Tatagiovani. — Tudi naslednja dogodba, ki se je v Spoletu zgodila, nam to svedoči: Leta 1831 je nastal v

Bologni upor zoper papeževo vlado, ki se je jako širil, podpihovan od prekuhuv celega svetá. Po modrem prizadevanji nadškofa Mastaja se mesto Spoleto nij udeležilo upora, a pred avstrijskimi vojaki je pribežalo nekoliko tisoč upornikov v mesto, da bi se tu za mestnim zidovjem branili. Mestu je zaradi tega pretla velika nevarnost, da bi je avstrijska vojska porušila in požgala. Nadškof torej gredó sami k vojskovodju in zaupajóe na Boga mu obljubijo, da, ako prizanese mestu, bodo oni vse upornike razoróžili. In res so z gorečimi opoméni in srčnimi prošnjami upornike pregovorili, da so orožje odložili in se podvrgli. A med uporniki je bil tudi sin bivšega holandskega kralja Louisa Bonaparte, ki bi rad ubežal, pa nij mogel. V tej sili gre k nadškofu prosi jih odpuščenja in varstva ter jim pové, kdo da je. Iz usmiljenja do zapeljanega mladeniča ga skrijejo v svojem poslopji ter pišejo v Rim, naj se temu mladeniču milost izkaže in dovoli domóv iti. A ta prošnja se jim je odrekla; zato sami hitijo v Rim in toliko časa klečé prosijo sv. očeta zanj, dokler nijso bili uslišani. Tako so rešili mladeniča, ki je postal pozneje cesar francoski Louis Napoleon Bonaparte.

Leta 1832. so bili Mastai izvoljeni za škofa v Imoli, kder so imeli veliko večje dohodke, kakor v Spoletu; zato so pa tukaj tudi veliko več dobrega storili. Tudi v Imoli jim je bila prva skrb ustanoviti sirotišnico. Za sirote, ubožce in za omiko ljudstva so vse svoje imetje izdajali, da včasih zase še celó najpotrébnejših reči nijso zmogli. Zaradi svoje velike darežljivosti zraven drugih lepih čednosti so bili povsod poznani in ljubljani. Sv. oče Gregor XVI. so jim svojo ljubezen dejansko kazali s tem, da so jih 14. grudnia 1840. l. imenovali za kardinala, ki je najvišja čast za papežem. Kardinali imajo pravico po smrti papeževej voliti naslednika. Po smrti Gregorja XVI. so zbrani kardinali 16. junija 1846. l. izvolili kardinala Mastaja, ki se kot papež imenujejo Pij IX.

To so sedanji naš sveti Oče, vidni poglavar katoliške cerkve, užé 84 let stari, 30 let papež, mož zaradi svoje pobožnosti, učenosti in značajnosti obudovanja in vsega spoštovanja vreden. Koliko so kot papež storili, koliko trpeli, koliko lepega govorili in učili, to bi se komaj dalo v debelih knjigah vse popisati. Tukaj čitajte samo nekatere dogodbice, ki se pripovedujejo o njihovej ljubezni do otrok.

I. Po zimi 1846. leta pisal jim je 12 letni mladeneč naslednje pismo: „Sveti Oče! Moja mati so vdova, bolna in revna, in jaz jim ne morem kupiti ne hrane ne zdravil. Rabil bi zdaj za njo 33 paoli (okoli 8 gl.). Ako mi Vaša svetost dovoli, pridem jutri, da svojo prošnjo pred Vami ponovim.“

Ganeni tolike otroške ljubezni zapovejo služabnikom, naj mladeniča k njim pripeljejo, kadar pride. Prosilec res pride in obnovi svojo prošnjo. A ko mu papež dajo 2 cekina, vredna 36 paoli, zahvali se mladenič in v velikej zadregi jecljá: „tri paoli so preveč, a zdaj Vam jih ne morem vrniti.“ Sv. Oče se njegovej poštenosti in priprostosti nasmejejo, češ, naj le vse obdrži. Potem so služabnika poslali za njim, in ko se prepričajo, da je vse res, kakor jim je mladeneč tožil, naznanijo mu, da bodo zanj skrbeli. Mladeneč malo pomišlja ter reče: „hvala, sv. Oče! matere ne morem in ne smem zapustiti, ker jim potem nihče ne bi stregel.“ — „Dobro“, rečejo sv. Oče, „ker si ti tako priden, mati pa tako revna, oskrbel bom obá.“ V to mladeneč

rad privoli ter ves vesel prihití k materi, rekoč: „ako so užé sveti Oče tako dobrotljivi, kako dobrotljiv še le mora biti Bog v nebesih!“

II. V Rimu je splošna navada, da deklice zlat križec na verižici okoli vratu obéšen nosijo. Ta križec je deklicam velik zaklad in ne dajo ga od sebe do največje sile. Neka deklica je morala ta križec prodati, da je bolnej materi kruha kupila. Mati je deklico tolažila vedóč kako težko jej je bilo križec prodati, kar je pa le iz otroške ljubezni storila. A deklica jej odgovori: „ljuba mati, bodite mirnega srca, zdaj imate kruha za nekoliko dni, a v tem si jaz kaj zaslužim, in upam, da vam stradati ne bode treba. Bog naju ne zapustí!“ Sv. Oče so o tem zvedeli. Čez nekoliko dni dobi deklica pismo, v katerem je bil njen križec in pet srebrnikov. Pismo se je glasilo: „Ljubo dete! Prav imaš, da v Boga zaupaš. Bog pridnih otrok nikoli ne pozabi. Pa tudi sv. Oče, namestnik božji na zemlji, imajo pridne otroke posebno radi, zato bodo tebi in tvojej materi pomagali, dokler boš tako pridna.“ Potem je papežev služabnik večkrat prišel ter jima prinesel milodarov od sv. Očeta.

III. V slovenskej knjižnici „zlatomašnik sv. Oče Pij IX.“ nahajajo se naslednji izgledi njihove ljubezni do otrok: Ko je 1848. l. mnogo otrok izgubilo svoje roditelje, izpremenili so Pij IX. svoje posestvo Vigna Pia zunaj mesta v sirotišnico, kamor so te zapuščene otroke spravili in oskrbeli. Pozneje so še nekaj dozidali in tako je še zdaj ta sirotišnica znamenje očetovske ljubezni Pija IX. do ubožnih otrok.

IV. Otroci imajo tudi veliko zaupanje do Pija IX. Nekega dne se jim približa otrok ter jih nagovori: „je-li, da ste Vi sv. Oče.“ „Da, ljubček moj,“ odgovorijo mu.

Nato jim deček s solzami v očeh toži: „jaz pa nemam nobenega očeta.“ — „Potolaži se,“ rečejo mu papež, bom pa jaz od sih dob tvoj oče.“ In res so skrbeli, da je bil v nek závod sprejet ter na njihove troške odgojen.

V. Prigodi se, da ugledajo Pij IX., ravno ko so hotli v kočijo stopiti, pred vratni ubozega dečka, ki je jokal. Stražniki so ga užé mislili zapoditi, a sv. Oče ukažejo, naj deček bližej stopí ter ga vprašajo, zakaj se joka. Otrok ihtéč pripoveduje, da so mu očeta v ječo zaprli, ker ne more dolžnih 12 škud plačati. Sv. Oče niso imeli toliko denarja pri sebi, gredó torej v svojo sobo po denar ter podarijo 12 škud dečku, ki je, zahvalivši se, veselo tekel k očetu, da je svoj dolg poplačal.

VI. Sv. Oče celó hudobne otroke ljubijo in si zeló prizadevajo, da bi se ti otroci spreobrnilí in poboljšali.

Pri zaslišanji, kakoršna sv. Oče večkrat ptujcem dovolijo, bil je jedenkrat med drugimi zal mladeneč plemenitega rodú, a hudobnega nevernega srca. K sv. Očetu nij prišel iz poštovanja do njih, nego samo iz radovednosti, kar je s svojim obnašanjem očitno pokazal. Sv. Oče so to opazili, in ko so nazadnje po svojej navadi šli po celej dvorani, da so nekatere nagovorili, druge zopet z majhnimi spominki obdarovali, poprašajo tudi mladeniča, ali ima kako željo do njih. Mesto odgovora se jim mladeneč zaničljivo nasméhne. „Nemate vi nikake želje?“ vprašajo ga še jedenkrat z milim očetovskim glasom.

„Né!“ odgovori hladno in kratko. — Ali tudi nobene prošnje nemate do mene prijatelj?“ — „Nobene!“ „Ali vaš oče še živé?“ vprašajo sv. Oče dalje. — „Dà!“ — „Mati tudi?“ — „Né, so užé umrli!“ — „No, če tedaj vi do

mene nemate nobene prošnje, dovolite mi, da pa jaz vas nekaj prosim.“ „Zakaj ne?“ reče mladeneč, ki je bil užé v velikej zadregi. Poklekните tukaj z menoj, da skupaj odmoliva „oče naš“ za večni mir in pokoj vaše rajnke matere.“ Mladenču je postalo tesno pri srei, in kakor od neke višje moči prisiljen poklekne s sv. Očetom in moli. Ko vstaneta, imel je solzne oči in nij bil več neveren, nego veren in pobožen kristjan.

Glejte, otroci! to je samo nekoliko blagih dejanj Pija IX.; mnogo mnogo jih je še znano in zapisano po različnih knjigah, a mnogo jih je tudi tacih, ki so zapisana samo v bukvah življenja, da jih Bog, ki tudi na skrivnem vidi, poplača na dan plačila.

Vijolica — hčerka pomladi.

(Prilika.)

Pomlád je imela hčerko, ki je sladko spavala in sanjala v naročji zemlje. Sneg je skopnel, in štorklja se je vrnila zopet v naše domače kraje. Otroci so veselo skakljali po zelenej travi, in so se igrali vesele mladostne igre, a hčerka pomladi se še nij izbudila; počivala in sanjala je presladkó. Pomlad je privoščila svojej hčerki prijetno spanje in sladke sanje, a bilo bi jej vendar ljubo, ko bi bila hčerka užé zbudena, da bi se veselila in občudovala krasoto, s katero je užé zemlja tako krasno ozaljšana. In poklicala je sapice ter jim govorila: „oj sapice! izbudite mi hčerko, ki spava ondu na vrtu!“ In sapice so jo slušale in so hitele na vrt, ter poiskale kraj, kjer je hčerka preljube pomladi še sladko počivala. Takój so razpihale velo listje, potrkale so na hladno zemljo in poklicale dete po imenu. A dete se nij probudilo, nego še vedno je spalo in sanjalo presladke sanje.

Zdaj je poklicala pomlad solnce in je prosila rekoč: „preljubo solnce, izbudi mi dete, ki spi ondu na vrtu!“ In solnce je poslalo svoje gorke žarke, ki so padali na vrt, igrajoč se nad krajem, kjer je spavalo dete pomladi, in ogreli so zemljo, da je postala mehka in rahla, ter so klicali dete po imenu. A dete se nij probudilo; spavalo je še vedno in sanjalo presladke sanje.

Zdaj je poklicala pomlad drobne ptičice in jim rekla: „ljube ptičice, oj bodite tako dobre in izbudite mi hčerko spečo ondu na vrtu!“ In ptičice so poslale iz svoje srede zlatorumenega kosa, in mu velele, da naj póje najlepše pesnice, ki je zna, ter naj izbudi ž njimi hčerko pomladi. Kos je letel tjá na vrt, ustavil se je na drevesu in pel tako milo, tako nežno in sladko, da je izvabil hčerko pomladi iz naročja matere zemlje. Imela je prelepo modro oblčilce; dihala je iz sebe nebesko vonjavo; nežno svojo glavico je nagnila k zemlji, a očesca so se jej blestéla od velicega veselja in radosti.

Pomlád je bila neizrečeno vesela, ko je ugledala svojo hčerko, in imenovala jo je: vijolica. In prosila je oblake, naj z blagodejnim dežkom napajajo njeno hčerko, in solnce, naj jo z gorkimi žarki ogreva, in veter, naj jej prizanaša z ostrim pihanjem. Njena prošnja nij bila zamán; izpolnilo se